మంచి ముహూర్తం

వెంకట్రావు పాశ్చాత్యదేశాలు వెళ్ళకపోయినా, వాళ్ళ నాగరికతా, ఆచార వ్యవహారాలు. వాళ్ళ జీవిత విధానాలు, కొంతలో కొంతైనా, సినీమాలద్వారా, సాహిత్యంద్వారా జీర్ణింప చేసుకున్న మనిషి. నెలరోజుల క్రితం గతించిన తన అర్ధాంగికి తనకూ పేచీలు అప్పుడప్పుడూ రావటానికి దీనివలన బాధ్యుడు తనైనా ఆపేచీలు పుట్టిన తన లోంగుబాటుతో పూడేయటం ఆమె పనిగా వుండేది. జీవితము యెల్లప్పుడూ సుఖవంతం కావడానికి తను నోచుకో లేదంటే ఒకవిధంగా గృహిణిలో, అనాగరికతలో తను ఆకళింపచేసు

కొన్ని గుణగణాలు యే మోతాదులోనైనా లేకపోవటమేనని విశ్వసించేవాడు. ఆమె చేస్తుండే పూజా పునస్కారాలు తనకు నచ్చేవి కావు. ఆమె యెవరైనా స్నేహితులు వస్తే 'టీ ట్రే' తీసుకు వచ్చేది కాదు. తనుకావలసినట్లు గృహాలంకరణ గాని, ఆమె అలంకరించుకోవడం గానీ చేసేదికాదు. తనకు కావలసిన దంతా ఆమెలో లేదనీ విసుక్కున్నా తనకే గుప్తమైన హృదయాంతరాళంలో ఒక వెర్రి వూహ తాండవమాడేది. ఆ వూహ గాఢమైన కోరికగా ఒక్కసారి మాత్రం పరిణమించింది. ఆరోజు సరిగ్గా నాలుగేళ్ల క్రితం విశాఖపట్నంలో తను ఒక దూరపు చుట్టాలింటికి అనుకోకుండా వెళ్ళిన నాడు, ఆ కోరికను స్పష్టపరచుకున్నాడు ఆ కోరికకు ఆముసలమ్మ విధవకూతురు సరోజ కారణమైనా కొన్నిరోజులకు ఆ కోరిక మాసిపోయింది. దానికి కారణం తన బంధుజనం తన అత్తవారికి వుండే డబ్బు, ఈ డబ్బు తనకెప్పుడో సంక్రమిస్తుందని లోలోన సంతోషపడ్డా, యీడబ్బు వలనే తనభార్య అప్పుడప్పుడూ. తనను ఎదిరించటంకూడా జరుగుతుండేదని కించపడేవాడు.

మరిచి పోయిన తనవూహ నాలుగేళ్లకు విధివశంగా నిజమయ్యేసరికి, మళ్లీ తన కోరిక మలేరియా జ్వరంలా బయటపడింది.

భార్యకు రెండో పురుడు వచ్చి తల్లి, పిల్లా చచ్చిపోయారని విజయవాడనుంచి నెలరోజుల క్రితం ఆఫీసుకు మామగారిచ్చిన టెలిగ్రాం వచ్చినపుడు బిక్క చచ్చిపోయాడు. కాని తను తోడివాళ్లు ధైర్యం చెప్పేలోగానే మనోధైర్యాన్ని తెచ్చుకున్నాడు. దానికి తను కొంత, జీర్ణింప జేసుకొన్న పాశ్చాత్య నాగరికత మెరుపులాంటి యింకో తలపు సహాయపడ్డాయి. ఇల్లాలు

యికలేదు - కానీ వెంకట్రావ్‌లో పాతకోరికకు మొలకెత్తడానికి సరి యైన పరిస్థితులు వచ్చాయ్. తను నలుగుర్ని పోషించగల శక్తి మంతు డిప్పుడు. తనకు యిల్లువుంది. మామగారి మీద అధారపడ వలసిన అవసరం తన కేమీలేదు. తను మళ్లీ యిప్పుడు పెళ్ళిచేసు కోడానికి అడ్డంకు లేమీలేవు. ఇలాంటప్పుడు హైందవ శాస్త్రిలమీద గౌరవం యేర్పడింది.ఎంచేతంటే భార్య చచ్చిన పదమూడో రోజునే మళ్ళీ అ మగవాడు పెళ్ళిచేసుకోవచ్చని అవి ఘోషించాయ్. తన నాలుగేళ్ళ కొడుకును పెంచే బాధ్యత తనదికాదు. మామగారి ఆస్తి పాస్తులకు వారసుడు వ డు.

తన రెండోవివాహం తన యిష్టానుసారంకాకపోడానికి యేటు వంటి అడ్డంకులూ లేవు; ఇక వున్న అడ్డంకు అంతా పెళ్ళికూతురిదే. దీనికోసమే ఆలోచించి ఆలోచించి విశాఖపట్నం వెళ్లటానికి ఒక మంచి ముహూర్తం నిర్ణయించుకున్నాడు. పూర్తిగా పాశ్చాత్యుల అడుగుల్లో నడిచే హైందవులకు కూడా యీ ముహూర్తాల నమ్మిక వుండే టప్పుడు వెంకట్రావ్ లాంటి మనిషికి యీ నమ్మిక వుండటం వలన ఆయన సంస్కారానికేమీ తలవంపుకాదు. ఏలాంటి నాస్తిక వాడైనా జీవితంలో ఒక్కసారైనా దేవుని తలంచకపోడు. నమ్మికకు అతీతుడైన మనిషంటూ ప్రపంచంలో వుండడు. ఎంచేతంటే ఆహారములో పిండిపదార్థం యెలాంటిదో మనిషి అనుభూతుల్లో నమ్మిక అలాంటిది.

రేపు పదిగంటలకు మంచి ముహూర్తం. అన్నివిధాలాదివ్య మైన ముహూర్తమని శాస్త్రిల్లుగారు నొక్కి చెప్పారు. ఎన్ని అడ్డంకులువచ్చినా పెళ్ళి విశాఖపట్నంలో వ్రాలి తీరాలని వెంకట్రావ్ భీష్మించుకున్నాడు.

ఈ రాత్రి యెంత ప్రయత్నించినా నిద్రరావటంలేదు. ఆరేళ్ళు పైగా ఆమంచంమీదే తన గతించిన భార్యతో నిద్రపోయాడు తన ఆనందం, సౌఖ్యం శాంతికోసం నమ్రతతో ఆమె తలవంచి రాత్రనక పగలనక కష్టపడి సర్వస్వాన్ని అర్పించుకుంది. కొడుకు వుయ్యాలలో గోలపెట్టిన రోజుల్లో ఆగదిలో తన అసహనం యెదుట ఆమె యెంతో సహనాన్ని ప్రదర్శించింది. నిండు హృదయంతో నిండు ముఖంతో కొడుకు యేడుపుకే మురిసిపోయే ఆ మాతృశ్రీ జోలపాట నిజానికి వెంకట్రావ్ చెవుల్లో గింగురుమనిపించి తన కళ్ళల్లో నీరుకార్పించవలసింది. కానీ వెంకట్రావ్‌లో యీనిముషాల్లో ఆ అనుభూతుల్లేవు. విసిగి పెళ్ళానికి విడాకులిచ్చి యింకో యువతి గాఢాలింగనంలో మునిగిపోయిన వాని మల్లే మురిసి పోతున్నాడు. ఆ మంచం మీద కొద్దిరోజుల్లో తన ఆరాధ్యదేవత మనోహరంగా వ్రాలి పోతుంది - కాదు! ఆయన మనోవీధిలో ఆమె వ్రాలిపోయి వుంది. ఒక తియ్యని వూహకు మధ్యగా ఒకగాఢమైన నిట్టూర్పు విడిచినట్లు భ్రమపడి అటూయిటూ చూసి లేచాడు. చల్లనిగాలి, ప్రశాంత వాతావరణం, తన మేడ వెన్నెలలో వెలిగిపోతోంది. పలుకులేని రాచిలుకను ప్రేమతో పచ్చని పూల చెట్లలో వెన్నంటు తున్నాడు. తళుక్కుమని మెరుస్తున్న తన వలపుతలపులకు తెరలా ఒక విషయం అడ్డువచ్చింది. తలెత్తి చూశాడు. మబ్బుకప్పిన చందమామ కనిపించాడు.

వెంకట్రావు నాలుగేళ్ళ క్రితం విశాఖపట్నంలో చూసిన వెంకమ్మ ఆవిడ విధవకూతురు సరోజ యింకా అక్కడే వుంటారా? లేకపోతే ఒకప్పుడు సరోజ చదువుకుంటోంది గదా! ఆమె ఒళ్ళు పొందిక అంద చందాలతో యెవరినైనా ఆకర్షించగలుగుతుంది

అలాంటప్పుడు యెవడైనా ముందుకురాడా ? ఈ తలపే తన నిస్పృహకు కారణమైంది.

కల్ల నిజంగా తీసుకుని మురిసి పోయేటప్పుడు అడ్డుగావచ్చే వూహల్ని ఛేదించటానికి అన్ని తెలివి తేటల్ని వుపయోగించటం మానవునికి పరిపాటి. జీవితం అంతా ఆనందాన్ని. సౌఖ్యాన్ని కాంక్షించటం మానవుని లక్షణం. ఈ ఆనందాన్ని సౌఖ్యాన్ని తన కష్టాల వలననే పొంది ఫలింపజేసుకున్నాడనేది యెవరూ గుర్తించటానికి సాహసింపరు.

వెంకట్రావ్ మరికొన్ని వూహలని కత్తిదూసినట్లుగా మనసు లోనికి చొప్పించాడు. మళ్లీ మొదటి వూహల్లో నిండుకున్న మన సుతో తలెత్తేసరికి మబ్బుమెల్లగా జారిపోయి చందమామ చల్లని హాసాన్ని వెదజల్లింప జేసింది. మళ్ళీతన కోరికకు చలనం లేనట్లుగా వూకొట్తూ నిల్చున్నాడు.

ఒక సుందరమైన ప్రకృతి దృశ్యాన్ని, ఒక అందకత్తె చూపునీ మనసులోంచి వేగంగా తుడిచిపెట్టడం యౌవ్వనంలో జరిగే పనికాదు. కరుడు కట్టిన శాస్త్రాల నమ్మిక నల్లమంసులా పని చెయ్యొచ్చు. కాని ఒంట్లోవున్న అజబ్బును మాత్రం ముట్టుకోలేవు.

నాలుగేళ్ళక్రితం తలవని తలంపుగా ఒక స్నేహితునితో వెంకమ్మ యింటికి వెళ్ళేటప్పుడు ఆమెగోత్రాల నుంచీ గుంట కాయల వరకూ మాట్లాడినా తను ఆగదిలోఒకమూల వుబికి వచ్చే పదహారేళ్ల యౌవ్వనంతో తొణికిసలాడుతున్న సరోజ వేపుచూస్తూనే వున్నాడు. ఆమె ముఖ-కళ, శరీరపు పొందిక, నడత పరిశీలించే అవకాశం తనకు కలిగినందుకు యెంతో గర్వపడి ఆమె-యొక్క

సౌందర్యరేఖ చూచి, పాపిష్టి సంఘంలో ఆమె వుండరాని గంధర్వాంగన అనుకున్నాడు. అప్పుడే తను బ్రహ్మచారియై యుంటే.... కాదు. తన చెప్పుచేతలలో లేని అందంలేని భార్యకొస్తె-ఈరెండోది వూహామాత్రంగానే వుండిపోయింది. ఎంచేతంటే సాంఘిక విద్య-మనిషి గొప్పకాదు, మనస్సూ మేధస్సూ వుపయోగించుకొని, మంచిచెడ్డలతీర్పుకు అంతరాత్మ వున్నవాడని తెలియజేస్తుంటుంది.

వెంకమ్మ తనుకోరి ఛేదించుకుంటున్న ఆలోచనలకు అతుకుతూ జీవంపోసినట్లుగా సరోజప్రసక్తి తెచ్చిఅన్నది "చూడునాయనా నేను కళ్ళుమూస్తే దాని గతేంగాను. అందుకే చదివిస్తున్నాను. ఏం ఆస్తిపాస్తులున్నాయ్ నాయినా బతుకుతుందనడానికి? ఎవరుఅక్కర చేస్తారు దానికి ఏదో....!"

వెంకట్రావ్ శరీరం అంతా పెళ్ళి అని ప్రతిధ్వనించింది. అ ఒక్క నిముషం తన అంతరాత్మ లేదు లేదు అని ఘోషించి మరీ తన ఆలోచనలకు దారం విడిచిపెట్టిన గాలిపడగలా వదిలేశాడు. సిగ్గు,లజ్జ,బిడియం వదలి హాసవదనంలో సరోజ వేపు వుత్సాహంగా చూశాడు. సరోజ యెవరు? యెవరు?....?

నాభార్య!....పైకొచ్చే పెద్ద నిట్టూర్పులోనికి అణచుకోవటంతో గాలిపగడ దారం తెగిపోయింది. వాలిపోతున్న గాలిపడగలా ముఖమేకాదు శరీరం అంతా వంచేశాడు-

వెంకట్రావ్, నాలుగేళ్ళ తరువాత యీరాత్రి మగతనిద్దర కమ్ముతుంటే ఆవులింతలు తీసి "నాలుగేళ్ళక్రితమే నాభార్య చచ్చిపోయివుంటే" అనుకున్నాడు.

2

వేకువఝామునే తెలివి వచ్చింది. నవ్వుతూ లేచి లైటు వేసి వాలుకుర్చీమీద కూర్చొని సిగరెట్ వెలిగించాడు. ఎదురుగా భార్యఫోటో నవ్వుతూ కనిపించింది. తనమనసులో ఒక వూహ తన ఆజ్ఞ లేకుండా దొర్లుకు రావటంవలన ముఖం కోర్రిప్రక్కకు త్రిప్పి వేశాడు. బహుశః చనిపోయిన భార్య ఆత్మ ఆప్రశ్న వేసి వుంటుంది. తెగిన గాయానికి వెంటనే సున్నం తగిలించినా రక్తం చిమ్మకమానదు. లేచిపోయి వరండాలోనికి వచ్చేసి అటూ యిటూ వడిగా పచారుచేశాడు. ఆ గదిలోనికి వెళ్ళటానికి ప్రయత్నిస్తే ఆగదంతా ఆప్రశ్నతోనే ప్రతిధ్వనిస్తోంది. మళ్ళీ తలగోక్కొని గదిలో కాలు పెట్టి సిగరెట్టు పెట్టె అగ్గిపెట్టె తీసుకొని సిగరెట్‌మీద సిగరెట్ ముట్టిస్తున్నాడు. సిగరెట్ పెట్టె అయిపోయింది. కానీ ఆప్రశ్న ప్రతికణంలోనికి ప్రాకిపోయి ప్రతిధ్వనిస్తోంది. ఆవేశంతోపాటు బాధ ముల్లులతో పొడిచి వేస్తోంది.

వెంకట్రావ్ తూరుపు తెలతెల వారటంతో సాహసించి గదిలోనికి వెళ్ళాడు. భార్యఫోటో యీసారి మరీ గట్టిగా పరిహసించి ప్రశ్న వేసింది.... "నాలుగేళ్ళక్రితం మీరే చచ్చిపోయివుంటే."

గది అంతా శూన్యం-శూన్యంలో యేడుపు. ఆనిముషంలో చచ్చిపోయిన తనుచూస్తున్నాడు! సరోజలా తన భార్య చదువుకుంటోంది... ఎవడో యువకుడు చూస్తున్నాడు. లేదు లేదు చదవటానికి వీల్లేదు-

నాపేరు నిలబెట్టడానికి పురాణాలు, వేదాంతం చదువుతోంది. వెంకట్రావ్ మళ్ళీ కళ్ళువిప్పాడు. ప్రపంచం వెలుగుతోంది. వెలుగున్నప్పుడే అన్నీ చక్కబెట్టుకోవాలి. వెలుగుండేటప్పుడు కళ్ళు గట్టిగా మూసుకొని చీకటిచేసుకోటం వెఱ్ఱితనం! కనిపించే సత్యాన్ని సౌఖ్యాన్ని విడనాడి కనిపించని సుఖాలకోసం, సత్యంకోసం వెతుక్కోవటం మానవుని మనుగడకే ప్రమాదం. జీవితంలో ఆదర్శాలకీ ధర్మపన్నాలకీ, త్యాగానికీ ఒకహద్దు అంటూ వుండాలి. తన జీవితంలో వీటిని ఒకహద్దు పెట్టుకునే యిప్పటి వరకూ అమలుపరచాడు. చచ్చిపోయిన మనుషులకు ద్రోహం తలపెట్టామనుకోవటం మన వెఱ్ఱితనాన్ని సూచిస్తుంది. సంఘంలో నిషేధింపబడటం వల్ల, గొప్పఅందమైన పూలచెట్టు మొరుటై యింది. అది చిగిర్చి పుష్పించి ఫలభరితం చేసి మానోహరమైనదిగా ప్రపంచానికి అందివ్వబోతున్నాడు తను. ఈ మహాకార్యానికి. యీ పుణ్యానికి యెవరడ్డు వచ్చినా ఆగేది లేదు. ఆగేవాడు కాదు. ఆ ధైర్యంతోనే తను మేడ దిగిపోయాడు.

కావలసిన సరంజామాతో స్టేషనుకు బయులుదేరాలని యింటికి తాళంవేస్తుండగా తపాలా బంట్రోతు యెదురై వుత్తరం అందించాడు. జట్కా యెక్కేముందు కవరుచింపి 'పోనీవోయ్' అన్నాడు. జట్కాకదులుతోంది. ఉత్తరం చదవటం పూర్తిచేసి కోటుజేబులో చిరాకుగా కుక్కాడు. మళ్ళీ అవుత్తరాన్ని చింపేయాలని తీశాడు. అది చేతుతోనలిపిన ఉత్తరాన్ని మళ్ళీ పారవేయలేక పోయాడు

జట్కావాడు చక్రానికి కొంచెం తగిలించిన కొరడాద్రరక. వలన వుత్పన్నమైన శబ్దంతో విసుక్కుని ఆగవోయ్ అని అరచాడు. జట్కావాడు జట్కా ఆపుతూ వెనక్కి చూసే సరికి వెంకట్రావ్

అప్పుడే జట్కా దిగిపోయి యెడంగా వున్న కాఫీ హోటల్లోకి వెళ్ళాడు.

కొంతసేపటికి రుమాలుతో ముఖంమీద చెమట ఒత్తుకుంటూ వచ్చి జట్కామీద కూర్చున్నాడు. జట్కా వడిగా పోతోంది

కాఫీ కడుపులో పడటంతో తనొక నిర్ధారణకు రాగలిగాడు, ఎప్పుడైతే తను సరోజను పెళ్ళి చేసుకోడానికి నిశ్చయించాడో. యిక తనకొడుకు ఒక్కడే తన ఆస్తికి వారసుడుకాడు. తన ఆస్థి పాస్థులకు వారసులింకా పుట్టవలసి వుంది. కొడుకు బాగు ఓగులు చూసి శ్రమపడి చివరకు సుఖపడేవారు తన మామగారు. ఆయన భార్యనూ, ఆయనలో సహజంగా వుండేమమకారం కొడుకు యందు వెల్లువలా ప్రవహించలేక పోవడమే యీ నిశ్చయానికి కారణం.

మమకారం లేని మనిషిగా తను వర్ధిల్లడానికి కారణం తన భార్య అని నిందించటానికి కూడ సాహసిస్తాడు. పిల్లలకు అతీత మైన ముద్దుతో పెంచటం, చివరకు దద్దమ్మలను చెయ్యటానికేనని ఆయన వూహ. భార్య యందుండే యీ యీర్ష్య యొక్క ఫలితం కొంత కొడుకు వరకూ యెగబ్రాకింది. ఉండే జ్ఞానాన్ని విప్పి ఆలోచించుకోడానికి యింకో స్త్రీ యందుండే మోహం అడ్డుగా బలంగా వుంది. తనలో నున్న మమకారం అంతా సరోజ దోచు కుంది.

వెంకట్రావ్ కొడుకు జ్ఞానంలేని చిన్నవయస్సు కాబట్టి తను జ్వరంతో బాధపడుతున్న యీ సమయంలో ఇంకేమీ ఆలోచించ

లేక "అమ్మా నాన్నా" అని పలవరిస్తున్నాడు. ఆ అమ్మ అన్న పలవరింపును ఆకలివల్ల తల్లి కోసం పరితపించే గొఱ్ఱె పిల్లలా వుండటంచేత, ముసలి ఆలు మగలు దుఃఖంతో ముద్దయై పోతున్నారు. ఇక ఆ కుర్రవాడు ఆతృతతో పలవరించే మనిషి యీ ప్రపంచములో ఒక్కడే- ఆయన యీ విచారకరమైన వార్తని తెలియపర్చే వుత్తరాన్ని నలిపి సిగరెట్టు పొగ వదులుతూ జట్కామీద రాజమండ్రి స్టేషను చేరుకుంటున్నాడు.

స్టేషను చేరాక రెండుసార్లు బుకింగ్ కౌంటరు దరిదాపులకువెళ్ళితిరిగి వచ్చాడు. బహుశః తనలో కాఫీ చొప్పించిన ధైర్యం, వుత్సాహం దిగజారే సమయమేమో? ఐనా తను వెళ్ళి చేసేదేముంది? డాక్టరు మందిస్తున్నాడు. సేవచెయ్యటానికి యెందరులేరు. అంత సీరియస్ గావుంటే టెలిగ్రామే యిచ్చివుందురు. సరోజను కలుసుకోటానికి యింతకంటె మంచి సమయం ముహూర్తం దొరకటం దుర్లభం. తను విజయవాడ వెళ్తే కుర్రవాడి వంట్లో నయిమి అయ్యేవరకు వుండాలి. ఈలోగా అక్కడ యేమైనా సంబంధాలు వస్తే కావలసిన వారని మామగారు బలవంతంచేస్తే తను సరోజని విడిచిపెట్టవలసి వస్తుంది. తను అందర్నీ యెదిరించే బదులు ముందుగా సరోజని కలుసుకొని అన్నీ సిద్ధం చేసుకొని తరవాత విజయవాడ వెళ్ళ వచ్చునని నిర్ధారించుకోవటం, గంట మ్రోగటం కూడా జరిగింది. టిక్కెట్టుతీసుకొని ప్లాటుఫారం మీదకు వెళ్లాడు.

3

తాళం పడ్డయింటిని చూడగానే యింతవుత్సాహం వురిపెట్టుకుంది. ఆ నిముషంలోనే, ప్రక్కయింటి గుమ్మం దగ్గర నిల్చున్న తన ఆరాధ్యదేవత అగుపించటంతో మళ్ళీ బ్రతికాడు. చావుకు బ్రతుకులకు మధ్య యెంత ఆరాటం?

సరోజ వెంకట్రావ్‌ని పోల్చింది. ఆమె వేషధారణలో వచ్చిన మార్పు మనసులో పెట్టుకోలేదు గాని యీసారి ఆమె వెన్నెల్లో కలువపువ్వులా వికసించిందని యెంతో తన్మయుడై పోయాడు. అందమైన ప్రతివస్తువు నాగరికత చిహ్నమే. ఈ నాగరికతా చిహ్నం తనదని ఆ చిహ్నాన్ని తన చెప్పుచేతలలో వుంచి ఆరాధించి అనుభవించే సదవకాశం కొన్ని రోజుల్లోనే వుందని మురిసిపోతూనే యింటిలో కాలు పెట్టాడు. ఆ ఆశతోనే యెందరు చెప్పినా వినకుండా, యీ నాడు తలకు వాసన నూనె రాసుకుని వుంగరాలజుత్తును అట్టిపెట్టాడు.

సరోజ అంగటిగదిలో అప్పడే కుర్చీవేసింది. సిగ్గు ఆడవాళ్ళ సహజమైన సొత్తు. సిగ్గులేకపోతే ఆడవాళ్ళ అందానికి ముసుగు లేదు. ఆ ముసుగు లేకపోతే మగవాళ్ళ ఆరాటమూలేదు. వెంకట్రావ్ రెండోగది తలుపుచాటున నిల్చుని సిగ్గుతో తలవంచుకున్న సరోజ వేపు చూశాడు.

మాటలు మొదలు పెట్టే ముందు సిగరెట్ వెలిగించి మరీ "అత్తయ్య గారేరీ" అన్నాడు.

కొంత సేపటి వరకూ జవాబు లేక పోవటంతో ఆతృతగా సరోజ వేపు చూసాడు. ఆమె చీరకొంగుతో కళ్ళు తుడుచు కుంటోంది. దుఃఖం అనేది మమకారంపు బిడ్డ. కని, పెంచి ఆరాట పడి ప్రాణాలు విడిచిన తల్లి ప్రసక్తి రావడంతో ఆమెలో దుఃఖం పొంగి పొరలి పోయింది.

వెంకట్రావ్‌కి సిగరెట్ పొగపీల్చుతున్నా, ఆలోచన పోలేదు. సంశయాలు దొంతరలుగా తన మెదడులో యిరుక్కొని ఆలోచనకు అవకాశం యివ్వలేదు. ఇప్పుడెవరి దగ్గర వున్నట్టు అని అడగ టానికి కూడా నోరు పెగిలింది కాదు.... తలెత్తి ప్రశ్నార్థకంగా చూడబోయాడు. గులాబిపువ్వుపై పొగమంచు ప్రాకుకొని వుంది.

లో నుండి పిల్లాడు బాధపడుతున్నట్లు మూలుగు ఒక్కసారి వినబడింది. వెంకట్రావ్ ఆశాపూరితహృదయం నిరాశ ధాటికి పగిలిపోయిందాఅనిపించింది. ఏమడగటానికి శక్తిలేక తల వంచేశాడు. మళ్ళీ తలెత్తేసరికి సరోజ యెదరగాలేదు. సరోజ మాటలు మాత్రం వినిపిస్తున్నాయ్. దురాశతో బ్రతికే వాళ్ళకినగ్నసత్యాన్ని గట్టిగా పలికినా ఇది నిజమా అన్న సంశయంమాత్రం కొట్లాడు తుంటుంది. లేవాలనుకున్న వెంకట్రావుకి శక్తి లేకపోయింది. కుర్రాణ్ణి బుజ్జగించిన సరోజ మళ్ళీ వచ్చి నమ్రతతో నిల్చుంది.

ఈసారి వెంకట్రావ్ పిడికిలి పటాడు. ఎవరాఅబ్బాయి అని ప్రశ్నించాడు. సరోజ మెల్లగా "ఆ అబ్బాయి తల్లిచచ్చి పోయింది" వెంకట్రావ్‌కు యీ మాటలెంతో సుఖాన్నిచ్చాయ్. ఇక

వెంకట్రావ్‌కు ఆ కుర్రాడి చరిత్ర త్రవ్వే అవసరం లేకపోయింది. గొంతుకపట్టిన కోయిల మామిడి చిగుళ్ళ మందుతో గొంతు విప్పిన సమయమది. తన జీవితంలో వసంత మాస ఘడియలు.

పెద్దగా లివాసలా అప్పుడేవచ్చిపడ్డాడొక వ్యక్తి.మనిషినల్లగా వున్నాడు. మాసిపోయిన కాకీనిక్కరు. నలుపు నంటుకొని యున్న బట్టలతోవున్నాడు. తన కంటికి యేకోశాన సంస్కారంవున్నవ్యక్తిలా కనబడలేదు. ఆ సింధియా షిప్‌యార్డ్ కార్మికుని కలవరం వెంకట్రావ్‌కు యెంతో అసహ్యాన్ని కలిగించింది. వచ్చిన వెంటనే తనవేపు చూసినచూపు వెంకట్రావ్‌కు తీరని అవమాన బాధకలిగించింది. అంతతో సరిపోలేదు. సరోజను తన నడత, మాటలతో అవమానపరచాలని వెంకట్రావు మనసులో మండిపోతున్నాడు. ఈ అకతాయి అర్థంలేకండా గాభరాపడుతూ తన హద్దును దాటిపోతున్నాడు. తనలో వుబికి వచ్చే అసహనాన్ని కోపాన్ని ప్రవహించకుండా చేస్తోంది సరోజ వాడి ముందు చూపించే విధేయతతో.

ఇంతకీ జరిగింది యిది. ఆకార్మికుడుగదిలో కాలుపెట్టగానే వెంకట్రావ్‌వేపు చూచి గబగబ జ్వరంలో బాధపడుతున్న కొడుకు దగ్గరకువెళ్ళి బుజ్జగించాడు. వెనకనే వచ్చిన సరోజనుద్దేశించి సహజమైన వుత్కంఠతో "డాక్టరుకోసం పంపించావా లేదా?" అన్నాడు. పొరుగు కుర్రాణ్ణి బ్రతిమాలి ఫలానా డాక్టరుదగ్గరకు పంపించానంది. దానితో కార్మికుడు వెఱ్ఱెత్తిపోయాడు. "ఆ డాక్టరు మంచిడాక్టరు కాడు. వాడు నా కొడుకునకు మందివ్వటానికి వీల్లేదు... వీల్లేదు... కుర్రాడి దగ్గరవుండు-మంచి డాక్టరును తీసుకవస్తాను..." అరుస్తూనే అంగడి గదిలోనికి వచ్చాడు. ఒక కారు రోడ్డువెంబడి వెళ్ళిపోవటం

చూచి పరుగెత్తాడు, కారువెంట డాక్టరుగారూ అంటూ కేకలువేసుకుంటూ తనుకోరిన డాక్టరుని తెచ్చుకోవటంలో కృతకృత్యుడయ్యాడు. డాక్టరుగారు వచ్చారు. పరీక్షచేశారు. తననంత ఆతృతపడవద్దని, కొద్దిరోజుల్లోనే నయమవుతుందని చెప్పి మందివ్వటానికి తనతో కార్మికుణ్ణి కారులో తీసుకుపోయాడు. వెళ్లేముందు పిల్లాడి దగ్గర వుండు అని సరోజతోచెప్పి మరీవెళ్లాడు.

ఈ దృశ్యాలన్నీ కళ్ళప్పచెప్పి హేతువాదానికి మనసులో తావివ్వకుండా వెంకట్రావు చూస్తున్నాడు. ఒక సేవకుడు ఒక మహారాజ్ఞిని ఆజ్ఞాపిస్తున్నాడు. ఆ మహారాజ్ఞి ఆసేవకుని ఆజ్ఞలను శిరసావహించటానికి కారణాన్ని మాత్రం ఆలోచించలేదు.

కుర్రాడు నిద్రపోతున్నాడు. సరోజమెల్లగా మొదటిస్థానానికి వచ్చినిల్చుంది. ఆపలకలేని పుత్తడిబొమ్మను చూడగానే వెంకట్రావు ఒళ్ళంతా పులకరించింది. ఈ అందాన్ని యీలాలిత్యమైన పసుపు కుంకుమకళని ఆమె యిన్నాళ్లూ తనకోసమే దాచి పెట్టింది.

ఒక మొగలాయీ కాలపు మనోహరి చిత్రాన్ని చూస్తున్నట్లుగాని, సినీమాలో తనతోపాటు భర్తతో సహా సినీమా చూడడానికి వచ్చిన ఒక అందాలరాణి వేపు చూస్తున్నట్లుగానీ లేక వర్ణించలేని అందచందాలతో మిసమిసలాడే స్వంత చెల్లాయి వేపు చూస్తున్నట్లుగానీ వెంకట్రావు సరోజవేపు చూడలేకపోయాడు. ఆయన చూపు పదహారణాల స్వార్థంతో కూడివుంది. సరోజతనది, ముమ్మాటికి ఆమె యౌవ్వనపు మధురమంతా గ్రోలేది తనేనని మోహంపు లాలింపులో మోదపడుతున్నాడు.

సరోజ తలవని తలంపుగా ఒక ప్రశ్నతో తనని నిరాశవేపు బలవంతాన త్రోసివేసింది. మూగతనాన్ని మ్రింగి ఆమె ప్రశ్నించింది "అక్కయ్యా, పిల్లలు బాగున్నారా?".

వెంకట్రావు యే విధంగానూ జబాబు చెప్పలేకపోయాడు. ఈ విషయంనుంచి మనసు మళ్ళించటానికి మాటల వరస మార్చబోయాడు. కానీ ఒక విషయం స్ఫురణకు వచ్చి తను తన భార్య మరణం చెప్తేగా తను తలపెట్టి మహాకార్యానికి నాంది ప్రస్తావన కాదని అమరణవార్తని ముక్తసరిగా చెప్పాడు. మొదటి పెళ్ళాం మరణవార్త తన రెండో పెళ్ళికి నాందీప్రస్తావన!

సరోజ కలకలలాడి కళ్ళంట నీరు తెచ్చుకుంది. ఫలితాన్ని తెలుసుకోలేక యింతపని సరోజచేసిందని వెంకట్రావు విచారించాడు. ఈ విషయంనుంచి ఆమెమనస్సు మళ్ళించి అసలు విషయానికి వద్దామనుకునే సరికి కుర్రాడు మూలుగు వినిపించింది.

సరోజ గబగబ వెళ్ళటం వెంకట్రావు కేమీనచ్చిందికాదు. ఒక పిల్లాడికోసం యెందుకంత ఆరాటపడాలి? ఆమె ఆరాట పడవలసిన రోజులు ముందుకున్నాయ్.

ఈ సారి సరోజ కళ్ళనీళ్ళతోనే వచ్చి నిల్చుంది, వెంకట్రావు మాట్లాడే ముందుగానే ఆమె అంది-"ఆయనకు ఆ పిల్లాడితోనే అంతానూ.... .

ఈ సంబోధన వెంకట్రావుకు నచ్చకపోవటంచేత యింకా ఆమె మాటాడబోతుంటే తను యెదురు ప్రశ్నవేసి ఆపాడు. సరోజ

యీప్రశ్నకు జబాబు యివ్వలేదు. యిచ్చే అవసరంగానీ విధంగాని ఆమెకు తోచిందికాదు. ఆయింట్లో ఆమె యెందుకుందో వెంకట్రావుకు కావాలి. ఈ యిల్లు, తన జాతిగాని వానియీాయిల్లు, ఆమె బంధువుతో యిది నా యిల్లని యెలా చెప్పగలుగుతుంది?

ఆమెకోరి కుర్రాడి గురించే మాట్లాడింది. "టిఫిన్ కారియరు మోసుకెళ్ళేమనిషి కుర్రాడికి జ్వరం వచ్చిందని చెప్పివుంటుంది. భోజనం చెయ్యకండా పనివదలి పరుగెత్తుకొచ్చారు".

వెంకట్రావు, "నా ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పు సరోజా" అన్నాడు.

ఆమె వినిపించుకోనట్టే అన్నది. "పిల్లాడిని ప్రాణంగా చూచుకుంటే చచ్చిపోయిన భార్య ఆత్మకు శాంతి గలుగ జేస్తామని ఆయన నమ్మకం!".

వెంకట్రావుకు సరోజలోని ఎస్కేపిజం నచ్చలేదు. ఆమె తను మూడుసార్లు మురిడీ పెట్టి అడిగినప్రశ్నకు జవాబు యీయకపోవటంతో, పంతం, పంతంతో పాటు ఫలితం యందు లేశమాత్రం అపనమ్మకం కలగటంచేత మనసులో విచారం, కోపం, అశాంతి, అసూయ ఒక్కసారి పెనవేసుకున్నాయ్. ఇప్పుడు తను మషిని మనిషిలోని వివిధరకాలు అనుభూతులు యిప్పుడే అతనిలో రేగినై సరోజ తనప్రశ్నకు జవాబు చెప్పాలి! చెప్పి తీరాలి!

తను యింట్లో కాలుపెట్టిన దగ్గరనుంచీ జవాబు యెదురుగానే వుంది. తన మోహాంధకారంలో అగపడలేదతనికి!

సరోజ కళ్ళుకప్పుకుని అచ్చటినుంచి తిన్నగా కుర్రాడి మంచం దగ్గరకు వెళిపోయి కూర్చుండిపోయింది. ఆమె వెక్కి

వెక్కి యేడుస్తోంది. ఆమె జీవితకాలంలో, చేసిన తప్పులేమీలేవు కానీ యిక ఆమెకు మిగిలిన జీవితంలో యేడుపే శరణ్యం! ఆదుఃఖం కొంత చరిత్రను ఆమె నోటివెంబడి చెప్పకండా దాచి పెట్టింది. అది వెంకట్రావు యిప్పుడు వూహించు కోవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. వెంకమ్మ జబ్బులో పొరుగునవున్న యీ కార్మికుడు సహాయపడ్డాడు. వెంకమ్మ చనిపోయింది. వాడికి భార్యలేదు. సరోజకు దిక్కులేదు ఆకలిగొన్న కడుపు ఆకలిగొన్న యౌవ్వనం ఒకటి! అందుకే యీ మహారాణి ఆయన పాదాల నంటవలిసి వచ్చింది. మేడ కూలేవరకూ పునాదులు కట్టలేదని తెలుసుకోలేక పోయాడు వెంకట్రావు!

ఉద్రేకాలతో మానవత్వాన్ని మరిపించే ఘట్టాలు జీవితంలో క్షణికమైనవి. వాటిని నిరాశ వెన్నంటుతునే వుంటుంది. వెంకట్రావు వెళ్ళిపోతున్నాననైనా సరోజతో చెప్పలేకపోయాడు. చేతిలో మందు సీసాతో పరుగునడకలతో తను యేకోశాన్నా సంస్కారం లేదనుకున్న కార్మికుడు వెళ్ళిపోతుంటే రిక్షామీద నుంచే చూసి సిగ్గుతో వెంకట్రావు తలదించుకున్నాడు.

ఆయన జీవితంలో యింతకంటే మంచిముహూర్తం అంటూ యిక వుండదు. విజయవాడకు టిక్కెట్ తీసుకొని రైల్లో కూర్చున్నాడు. బరువెక్కిపోతున్న తలను కిటికీమీదవాల్చి తలగోక్కుంటూ మనసులో బాధగా యేడ్చుకుంటూ అనుకున్నాడు- "నెలరోజుల క్రితం నేనే చచ్చిపోయి వుంటే....!!"

(డిసెంబరు 51 భారతి)